

Canlyniadau'r Cyfrifiad Ysgolion, 2018

25 Gorffennaf 2018

SFR 59/2018

Mae'r data cyfrifiad yn y datganiad hwn yn dangos y sefyllfa ar Ddydd Mawrth 16 Ionawr 2018. Mae'r data absenoldeb athrawon yn cyfeirio at y flwyddyn galendr blaenorol. Nid yw'r ffigurau hyn yn cael eu casglu yn y Cyfrifiad Ysgolion. Cesglir y wybodaeth hon yn uniongyrchol o awdurdodau lleol ym mis Ionawr bob blwyddyn.

Canlyniadau allweddol

Ysgolion

Ar y cyfan, roedd 26 llai ysgolion a gynhelir gan yr Awdurdod Lleol (ALI) nag yn Ionawr 2017. Yn bennaf mae hyn oherwydd uno ysgolion.

	2017		2018
Ysgolion a gynhelir gan ALLau	1,547	↓	1,521
Yr holl ysgolion	1,617	↓	1,591
Meithrin	11	→	11
Cynradd	1,287	↓	1,261
Canol	10	↑	13
Uwchradd	200	↓	195
Arbennig	39	↑	41
Annibynnol	70	→	70

Disgyblion

Roedd 604 yn fwy o ddisgyblion mewn ysgolion a gynhelir gan yr ALI nag ym mis Ionawr 2017.

2017		2018
466,508	↑	467,112

Prydau ysgol am ddim

Mae'r canran y disgyblion 5-15 oed sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim wedi gostwng 0.4 pwynt canran ers Ionawr 2017.

2017		2018
17.8%	↓	17.4%

Maint Dosbarthiadau

Roedd 8.1 y cant o ddisgyblion (8,695) mewn dosbarthiadau babanod o dros 30 o ddisgyblion - i lawr o 8.2 y cant (8,794) ym mis Ionawr 2017.

Am y datganiad hwn

Adroddiad blynyddol sy'n cyflwyno data a gasglwyd o'r Cyfrifiad Ysgolion, gyda gwybodaeth ychwanegol ar absenoldeb drwy salwch athrawon.

Mae'n cyflwyno canlyniadau am y nifer o ddisgyblion yn ôl oedran, rhyw, cymwys i brydau ysgol am ddim, ethnigwydd ac anghenion addysgol arbennig (AAA), ynghyd â gwybodaeth am y nifer o ysgolion, athrawon a staff cymorth.

Yn y datganiad hwn

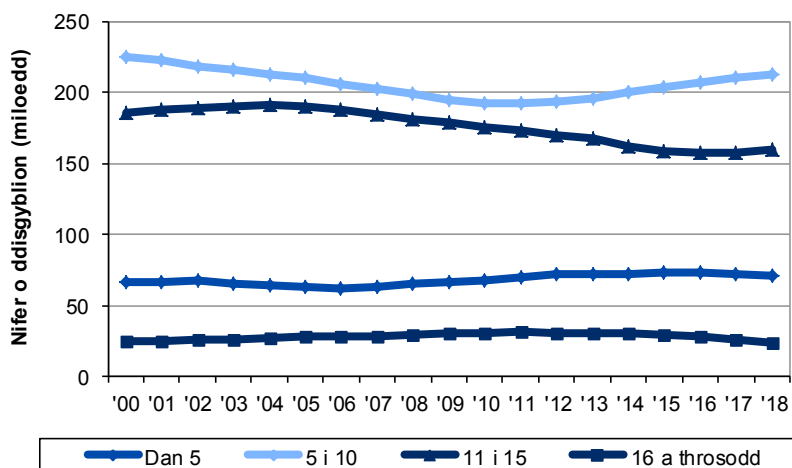
Ysgolion a disgyblion	2
Staff	9
Prydau am ddim	14
Cefndir ethnig	16
Anghenion addysgol arbennig	17
Maint dosbarthiadau	20
Ysgolion Annibynnol	22
Absenoldeb athrawon drwy salwch	24

Ysgolion a disgyblion

Mae'r adran yma yn cyflwyno data ar gyfer ysgolion a gynhelir gan yr ALI a disgyblion. Bydd yr awdurdodau'n talu eu costau'n rhannol o drethi'r cyngor ac yn rhannol o grantiau cyffredinol gan Lywodraeth Cymru.

- Mae'r nifer o **ysgolion** cynradd ac uwchradd a gynhelir yn parhau i ostwng, i 1,521 yn Ionawr 2018. Fodd bynnag, mae'r mwyafrif o ysgolion sydd wedi cau wedi uno i greu ysgolion newydd. Dechreuodd yr uno o ysgolion cynradd ac uwchradd i greu ysgolion canol yn 2012/13 ac mae'r sector wedi tyfu pob blwyddyn ers hyn, yn codi i 13 ysgol yn Ionawr 2018 o 10 yn Ionawr 2017. ([Tabl 1](#))
- Yr awdurdod lleol â'r nifer fwyaf o **ysgolion** oedd Caerdydd gyda 126 ysgol, a'r awdurdod lleol â'r nifer leiaf oedd Blaenau Gwent gydag 25 ysgol. ([Tabl 1](#))
- Roedd cyfanswm o 467,112 disgybl mewn ysgolion a gynhelir yn Ionawr 2018, cynnydd o gwmpas 2,000 o ddisgyblon ers Ionawr 2014. ([Tabl 3](#))
- Mae ysgolion cyfrwng Cymraeg yn dilyn yr un patrwm ac uchod, gydag uno'r ysgolion yn lleihau eu nifer i 459 yn Ionawr 2018. Cyfanswm y nifer o ddisgyblion yn ysgolion cyfrwng Cymraeg yn Ionawr 2018 oedd 106,474, cynnydd o gwmpas 3,100 ers Ionawr 2014. ([Tabl 2](#))
- Gwynedd oedd gyda'r nifer uchaf o ysgolion cyfrwng Cymraeg (98 allan o 102 ysgolion yng Ngwynedd), gyda Sir Gaerfyrddin (74 allan o 112) a Sir Fôn (46 allan o 49) yn dilyn. Blaenau Gwent oedd gyda'r nifer lleiaf o ysgolion cyfrwng Cymraeg (1 allan o 25). ([Tabl 2](#))
- O'r disgyblion hynny **dan 5 oed** mewn ysgolion a gynhelir yng Nghymru, roedd y mwyafrif yn mynychu'r ysgol ar sail lawn-amser. ([Tabl 4](#))

Siart 1: Nifer o ddisgyblion yn ôl grŵp oed, mewn ysgolion a gynhelir

- Mae'r nifer o ddisgyblion o dan 5 oed wedi gostwng o 72,126 yn Ionawr 2017 i 70,564 yn Ionawr 2018.
- Mae'r nifer o ddisgyblion 5 i 10 oed wedi cynyddu ers 2011, i gyrraedd 213,059 eleni. Mae hyn yn adlewyrchu'r cynydd mewn cyfraddau geni yn y blynyddoedd diwethaf.
- Cynyddodd nifer y disgyblion 11 i 15 oed o 158,212 (Ionawr 2017) i 159,386 (Ionawr 2018). Cyn 2016, roeddent wedi gostwng flwyddyn ar ôl blwyddyn ers 2004, eto yn adlewyrchu y canlyniad demograffig o gyfraddau geni is yn y 2000au.

Tabl 1: Nifer yr ysgolion a gynhelir yn ôl awdurdod lleol, Ionawr 2018 (a)

	Meithrin	Cynradd	Canol	Uwchradd	Arbennig (b)	Cyfanswm
Ynys Môn	.	43	.	5	1	49
Gwynedd	.	86	1	13	2	102
Conwy	.	53	.	7	1	61
Sir Ddinbych	.	46	1	7	2	56
Sir y Fflint	.	64	.	11	2	77
Wrecsam	1	58	.	9	1	69
Powys	.	79	1	11	3	94
Ceredigion	.	39	3	4	.	46
Sir Benfro	.	58	.	8	1	67
Sir Gaerfyrddin	1	97	.	12	2	112
Abertawe	.	79	.	14	2	95
Castell-nedd Port Talbot	.	55	2	7	2	66
Pen-y-bont ar Ogwr	.	48	.	9	2	59
Bro Morgannwg	2	44	1	7	1	55
Rhondda Cynon Taf	.	102	1	16	4	123
Merthyr Tudful	1	22	.	4	1	28
Caerffili	.	73	1	12	1	87
Blaenau Gwent	.	19	2	2	2	25
Torfaen	1	26	.	6	1	34
Sir Fynwy	.	30	.	4	1	35
Casnewydd	2	42	.	9	2	55
Caerdydd	3	98	.	18	7	126
Cymru	11	1,261	13	195	41	1,521
Cymru – Ionawr 2017	11	1,287	10	200	39	1,547
Cymru – Ionawr 2016	13	1,310	7	205	39	1,574
Cymru – Ionawr 2015	13	1,330	6	207	39	1,595
Cymru – Ionawr 2014	17	1,357	4	213	42	1,633

Ffynhonnell: Cyfrifiad Ysgolion

(a) Meithrin: dan 5 oed. Cynradd: 3/4 i 10 oed. Canol: 3/4 i 16/18 oed . Uwchradd: 11 i 16/18 oed.

(b) Ysgolion arbennig, rhai dydd a rhai preswyl, sy'n darparu addysg i blant ag AAA na allant gael eu haddysgu'n foddhaol mewn ysgolion prif ffrwd.

Tabl 2: Ysgolion cyfrwng Cymraeg a'u disgyblion yn ôl awdurdod lleol, Ionawr 2018

	Cynradd (a)		Canol (b)		Uwchradd (b)		Cyfanswm	
	Ysgolion	Disgyblion	Ysgolion	Disgyblion	Ysgolion	Disgyblion	Ysgolion	Disgyblion
Ynys Môn	42	5,736	.	.	4	2,899	46	8,635
Gwynedd	85	9,551	1	615	12	5,273	98	15,439
Conwy	22	2,501	.	.	2	1,223	24	3,724
Sir Ddinbych	16	2,385	.	.	3	2,982	19	5,367
Sir y Fflint	5	856	.	.	1	502	6	1,358
Wrecsam	8	1,775	.	.	1	759	9	2,534
Powys	20	2,499	1	488	3	1,761	24	4,748
Ceredigion	34	3,330	3	2,194	3	1,762	40	7,286
Sir Benfro	18	2,678	.	.	1	882	19	3,560
Sir Gaerfyrddin	69	10,405	.	.	5	5,485	74	15,890
Abertawe	11	3,269	.	.	2	1,704	13	4,973
Castell-nedd Port Talbot	9	1,970	1	1,323	.	.	10	3,293
Pen-y-bont ar Ogwr	4	1,081	.	.	1	623	5	1,704
Bro Morgannwg	6	1,689	1	1,120	.	.	7	2,809
Rhondda Cynon Taf	16	4,717	1	639	3	2,513	20	7,869
Merthyr Tudful	2	762	.	.	.	.	2	762
Caerffili	11	2,993	.	.	1	1,625	12	4,618
Blaenau Gwent	1	256	.	.	.	.	1	256
Torfaen	3	982	.	.	1	888	4	1,870
Sir Fynwy	2	396	.	.	.	.	2	396
Casnewydd	3	733	.	.	1	159	4	892
Caerdydd	17	5,625	.	.	3	2,866	20	8,491
Cymru	404	66,189	8	6,379	47	33,906	459	106,474
Cymru – Ionawr 2017	420	66,612	6	4,247	49	34,986	475	105,845
Cymru – Ionawr 2016	428	66,101	5	3,459	49	35,399	482	104,959
Cymru – Ionawr 2015	435	65,460	4	2,448	50	36,485	489	104,393
Cymru – Ionawr 2014	444	64,366	2	1,577	52	37,400	498	103,343

Ffynhonnell: Cyfrifiad Ysgolion

(a) Mae ysgolion cynradd yn cynnwys ysgolion Cyfrwng Cymraeg, ysgolion Dwy Ffrwd ac ysgolion Trawsnewidiol.

(b) Yn cynnwys ysgolion cyfrwng Cymraeg ac ysgolion dwyieithog.

Ysgolion cyfrwng Cymraeg: am fwy o wybodaeth, gwelir y nodiadau canllaw [-nodiadau canllaw](#)

Tabl 3: Nifer o ddisgyblion, yn ôl grŵp oedran, mewn ysgolion a gynhelir, 2014-2018 (a)

		2014	2015	2016	2017	2018
Meithrin	Dan 5 oed	1,353	1,076	1,019	866	815
	5 a throsodd	0	0	0	0	0
	Pob oedran	1,353	1,076	1,019	866	815
Cynradd	Dan 5 oed	70,655	71,713	72,014	70,176	68,467
	5 i 10	198,726	201,649	204,923	206,741	208,606
	11 a throsodd	40	38	17	23	22
	Pob oedran	269,421	273,400	276,954	276,940	277,095
Canol	Dan 5 oed	268	330	415	836	1,044
	5 i 10	660	970	1,104	2,294	2,925
	11 i 15	2,278	2,695	3,337	5,463	7,331
	16 a throsodd	336	381	515	570	853
	Pob oedran	3,542	4,376	5,371	9,163	12,153
Uwchradd	Dan 16 oed	157,840	154,445	152,284	150,618	149,922
	16 a throsodd	28,587	27,963	26,385	24,194	22,296
	Pob oedran	186,427	182,408	178,669	174,812	172,218
Arbennig	Dan 5 oed	238	245	245	248	238
	5 i 10	1,185	1,225	1,297	1,399	1,525
	11 i 15	1,933	1,979	2,001	2,111	2,114
	16 a throsodd	982	995	999	969	954
	Pob oedran	4,338	4,444	4,542	4,727	4,831
Cyfanswm	Pob oedran	465,081	465,704	466,555	466,508	467,112

Ffynhonnell: Cyfrifiad Ysgolion

(a) Yn Ionawr bob blwyddyn. Oedran ar 31 Awst yn y flwyddyn flaenorol.

Tabl 4: Nifer o ddisgyblion dan 5 oed mewn ysgolion a gynhelir yn ôl awdurdod lleol, Ionawr 2018 (a)

	Llawr-amser			Rhan-amser			Cyfanswm		
	Bechgyn	Merched	Cyfan- swm	Bechgyn	Merched	Cyfan- swm	Bechgyn	Merched	Cyfan- swm
Ynys Môn	380	381	761	331	321	652	711	702	1,413
Gwynedd	657	574	1,231	578	522	1,100	1,235	1,096	2,331
Conwy	574	553	1,127	522	531	1,053	1,096	1,084	2,180
Sir Ddinbych	589	544	1,133	558	538	1,096	1,147	1,082	2,229
Sir y Fflint	830	878	1,708	856	769	1,625	1,686	1,647	3,333
Wrecsam	837	795	1,632	792	807	1,599	1,629	1,602	3,231
Powys	668	601	1,269	286	230	516	954	831	1,785
Ceredigion	434	420	854	180	193	373	614	613	1,227
Sir Benfro	847	763	1,610	533	494	1,027	1,380	1,257	2,637
Sir Gaerfyrddin	1,590	1,540	3,130	373	353	726	1,963	1,893	3,856
Abertawe	1,373	1,227	2,600	1,728	1,556	3,284	3,101	2,783	5,884
Castell-nedd Port Talbot	729	729	1,458	971	941	1,912	1,700	1,670	3,370
Pen-y-bont ar Ogwr	1,626	1,497	3,123	196	185	381	1,822	1,682	3,504
Bro Morgannwg	848	777	1,625	916	937	1,853	1,764	1,714	3,478
Rhondda Cynon Taf	2,423	2,411	4,834	519	508	1,027	2,942	2,919	5,861
Merthyr Tudful	692	661	1,353	141	169	310	833	830	1,663
Caerffili	1,145	1,206	2,351	1,188	1,122	2,310	2,333	2,328	4,661
Blaenau Gwent	442	426	868	480	423	903	922	849	1,771
Torfaen	570	569	1,139	519	474	993	1,089	1,043	2,132
Sir Fynwy	465	415	880	244	226	470	709	641	1,350
Casnewydd	1,060	959	2,019	996	880	1,876	2,056	1,839	3,895
Caerdydd	2,177	1,971	4,148	2,355	2,270	4,625	4,532	4,241	8,773
Cymru	20,956	19,897	40,853	15,262	14,449	29,711	36,218	34,346	70,564
Cymru – Ionawr 2017	21,834	20,966	42,800	15,053	14,273	29,326	36,887	35,239	72,126
Cymru – Ionawr 2016	22,379	21,568	43,947	15,183	14,563	29,746	37,562	36,131	73,693
Cymru – Ionawr 2015	22,753	21,721	44,474	14,753	14,137	28,890	37,506	35,858	73,364
Cymru – Ionawr 2014	22,425	21,352	43,777	14,825	13,912	28,737	37,250	35,264	72,514

Ffynhonnell: Cyfrifiad Ysgolion

(a) Oedrannau ar 31 Awst 2017.

Yn dilyn mwy o ddiddordeb yn y blynyddoedd cynnar o addysg, rydym wedi ail-gynllunio'r tabl yma i ganolbwyntio ar blant o dan 5 oed ar lefel awdurdod lleol.

Tabl 5: Nifer y disgyblion yn ôl awdurdod lleol, Ionawr 2018

	Pob disgybl						5-15 oed (a)				
	Meithrin	Cynradd	Canol	Uwchradd	Arbennig	Cyfanswm	Cynradd	Canol	Uwchradd	Arbennig	Cyfanswm
Ynys Môn	.	5,909	.	3,717	92	9,718	4,501	.	3,165	72	7,738
Gwynedd	.	9,673	615	6,492	215	16,995	7,442	533	5,753	157	13,885
Conwy	.	9,051	.	6,530	221	15,802	6,885	.	5,342	165	12,392
Sir Ddinbych	.	8,744	472	6,105	277	15,598	6,543	393	5,354	216	12,506
Sir y Fflint	.	14,024	.	9,162	209	23,395	10,703	.	8,011	155	18,869
Wrecsam	34	13,124	.	6,113	295	19,566	9,927	.	5,863	212	16,002
Powys	.	9,460	488	6,992	267	17,207	7,701	394	6,021	198	14,314
Ceredigion	.	4,441	2,194	2,948	.	9,583	3,425	1,744	2,368	.	7,537
Sir Benfro	.	10,694	.	6,500	155	17,349	8,059	.	5,715	120	13,894
Sir Gaerfyrddin	95	15,951	.	11,087	132	27,265	12,195	.	9,571	103	21,869
Abertawe	.	22,317	.	13,341	188	35,846	16,441	.	12,012	124	28,577
Castell-nedd Port Talbot	.	12,205	2,829	5,651	244	20,929	8,964	2,494	5,461	223	17,142
Pen-y-bont ar Ogwr	.	13,532	.	9,044	359	22,935	10,039	.	7,474	246	17,759
Bro Morgannwg	147	13,010	1,120	7,972	240	22,489	9,765	921	6,600	170	17,456
Rhondda Cynon Taf	.	22,365	639	15,088	543	38,635	16,605	514	12,944	378	30,441
Merthyr Tudful	78	5,830	.	2,833	174	8,915	4,264	.	2,832	118	7,214
Caerffili	.	17,191	901	10,169	147	28,408	12,609	759	9,267	98	22,733
Blaenau Gwent	.	4,911	2,895	1,348	172	9,326	3,535	2,504	1,348	144	7,531
Torfaen	20	8,678	.	6,209	113	15,020	6,570	.	5,405	88	12,063
Sir Fynwy	.	6,823	.	4,787	32	11,642	5,473	.	3,926	32	9,431
Casnewydd	150	15,420	.	10,014	182	25,766	11,688	.	8,382	143	20,213
Caerdydd	291	33,742	.	20,116	574	54,723	25,294	.	17,108	477	42,879
Cymru	815	277,095	12,153	172,218	4,831	467,112	208,628	10,256	149,922	3,639	372,445
Cymru – Ionawr 2017	866	276,940	9,163	174,812	4,727	466,508	206,764	7,757	150,618	3,510	368,649
Cymru – Ionawr 2016	1,019	276,954	5,371	178,669	4,542	466,555	204,940	4,441	152,284	3,298	364,963
Cymru – Ionawr 2015	1,076	273,400	4,376	182,408	4,444	465,704	201,686	3,665	154,445	3,204	363,000
Cymru – Ionawr 2014	1,353	269,421	3,542	186,427	4,338	465,081	198,765	2,938	157,840	3,118	362,661

Ffynhonnell: Cyfrifiad Ysgolion
(a) Oedrannau ar 31 Awst 2017.

Tabl 6: Disgyblion cyfwerth ag amser-llawn yn ôl awdurdod lleol, Ionawr 2018

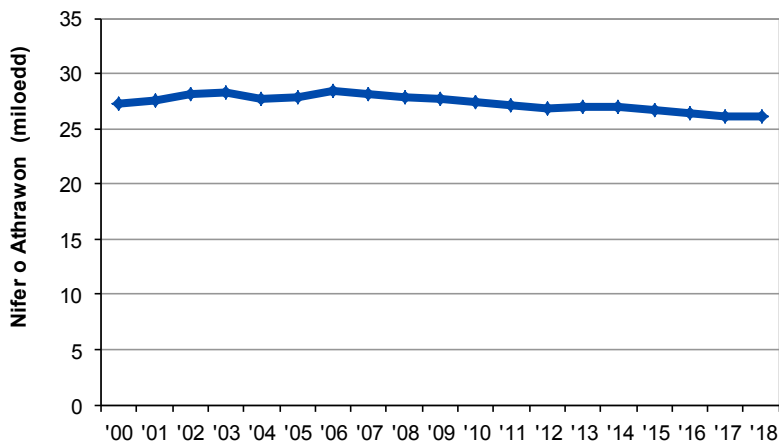
	Meithrin	Cynradd	Canol	Uwchradd	Arbennig	Cyfanswm
Ynys Môn	.	5,583.5	.	3,717.0	91.5	9,392.0
Gwynedd	.	9,142.5	596.0	6,492.0	214.5	16,445.0
Conwy	.	8,528.0	.	6,530.0	217.5	15,275.5
Sir Ddinbych	.	8,201.0	468.5	6,105.0	275.0	15,049.5
Sir y Fflint	.	13,214.0	.	9,162.0	206.5	22,582.5
Wrecsam	22.5	12,336.0	.	6,113.0	295.0	18,766.5
Powys	.	9,202.5	488.0	6,992.0	266.5	16,949.0
Ceredigion	.	4,300.5	2,148.0	2,948.0	.	9,396.5
Sir Benfro	.	10,180.5	.	6,500.0	155.0	16,835.5
Sir Gaerfyrddin	95.0	15,588.0	.	11,087.0	132.0	26,902.0
Abertawe	.	20,675.5	.	13,341.0	187.5	34,204.0
Castell-nedd Port Talbot	.	11,286.0	2,792.5	5,651.0	243.5	19,973.0
Pen-y-bont ar Ogwr	.	13,341.5	.	9,044.0	359.0	22,744.5
Bro Morgannwg	73.5	12,178.5	1,100.0	7,972.0	238.5	21,562.5
Rhondda Cynon Taf	.	21,861.5	629.0	15,088.0	543.0	38,121.5
Merthyr Tudful	66.5	5,686.5	.	2,833.0	174.0	8,760.0
Caerffili	.	16,053.0	884.0	10,169.0	147.0	27,253.0
Blaenau Gwent	.	4,571.5	2,783.0	1,348.0	172.0	8,874.5
Torfaen	10.5	8,192.0	.	6,209.0	112.0	14,523.5
Sir Fynwy	.	6,588.0	.	4,787.0	32.0	11,407.0
Casnewydd	75.5	14,557.0	.	10,014.0	181.5	24,828.0
Caerdydd	145.5	31,577.0	.	20,116.0	572.0	52,410.5
Cymru	489.0	262,844.5	11,889.0	172,218.0	4,815.5	452,256.0
Cymru – Ionawr 2017	514.5	262,853.0	8,953.0	174,812.0	4,711.5	451,844.0
Cymru – Ionawr 2016	593.0	262,615.0	5,280	178,669.0	4,525.0	451,682.0
Cymru – Ionawr 2015	633.0	259,476.0	4,323	182,408.0	4,418.5	451,258.5
Cymru – Ionawr 2014	785.0	255,691.5	3,497	186,426.5	4,311.5	450,711.0

Ffynhonnell: Cyfrifiad Ysgolion

Cyfwerth ag amser llawn (FTE): Mae niferoedd disgyblion FTE yn cyfrif disgyblion rhan-amser fel 0.5.

Athrawon a staff cymorth

Siart 2: Nifer yr athrawon cymwysedig mewn ysgolion a gynhelir

- Roedd 26,129 o athrawon cymwysedig yn 2018 - y nifer lleiaf ers 2000. Y prif reswm yw ysgolion yn cau ac yn uno.
- Mae nifer yr athrawon cymwysedig wedi aros yn weddol sefydlog dros y tymor hir - yn amrywio rhwng uchafbwynt o 28,461 yn 2006 ac isafbwynt o 26,129 yn 2018.

- Roedd y **nifer o athrawon cymwysedig** mewn ysgolion a gynhelir ym mhob awdurdod lleol yn amrywio o 3,147 yng Nghaerdydd i 480 ym Merthyr Tudful. ([Tabl 7](#))
- Roedd 23,871 o athrawon cymwysedig cyfwerth ag amser llawn (FTE) mewn ysgolion a gynhelir gan ALLau, 39 yn llai nag Ionawr 2017. ([Tabl 8](#))
- Roedd y nifer o **athrawon cymwysedig cyfwerth ag amser llawn** ar ei uchaf yng Nghaerdydd (2,853) ac ar ei isaf ym Merthyr Tudful (456). ([Tabl 8](#))
- Mae **nifer yr athrawon sy'n addysgu naill ai Cymraeg iaith gyntaf neu bynciau eraill trwy gyfrwng y Gymraeg** mewn ysgolion cynradd, canol ac uwchradd yn 5,515, i fyny o 5,359 ym mis Ionawr 2017. Mae data ar addysgu y Cymraeg ar gael ar [StatsCymru](#).
- Roedd y **gymhareb disgybl athro** dros bob ysgol ALL a gynhelir yn 18.9 yn Ionawr 2018, dim newid o Ionawr 2017. ([Tabl 9](#))
- Gan Geredigion oedd y **gymhareb disgybl athro** cynradd isaf gydag 19.2, a gan Rhondda Cynon Taf oedd yr uchaf (25.1). Gan Conwy oedd y gymhareb disgybl athro uwchradd isaf gydag 15.4, ac Sir Benfro oedd â'r uchaf (17.7). ([Tabl 9](#))
- Mae'r **gymhareb disgybl athro** ar ei fwyaf mewn ysgolion cynradd gyda 22.0 ac ar ei isaf mewn ysgolion arbennig gyda 6.7. Roedd y gymhareb disgybl athro mewn ysgolion uwchradd yn 16.5. ([Tabl 9](#))
- Roedd 23,784 o staff cymorth cyfwerth ag amser llawn (FTE) mewn ysgolion a gynhelir gan ALLau, i fyny o 23,559 ym mis Ionawr 2017. ([Tabl 10](#))

Tabl 7: Nifer o athrawon cymwysedig yn ôl awdurdod lleol, Ionawr 2018

	Meithrin	Cynradd	Canol	Uwchradd	Arbennig	Cyfanswm
Ynys Môn	.	306	.	246	13	565
Gwynedd	.	513	39	442	27	1,021
Conwy	.	477	.	457	28	962
Sir Ddinbych	.	425	31	395	35	886
Sir y Fflint	.	704	.	613	33	1,350
Wrecsam	3	675	.	409	36	1,123
Powys	.	544	37	483	43	1,107
Ceredigion	.	268	148	192	.	608
Sir Benfro	.	514	.	402	24	940
Sir Gaerfyrddin	7	834	.	708	23	1,572
Abertawe	.	995	.	859	32	1,886
Castell-nedd Port Talbot	.	572	171	361	42	1,146
Pen-y-bont ar Ogwr	.	612	.	590	57	1,259
Bro Morgannwg	5	627	72	513	54	1,271
Rhondda Cynon Taf	.	923	39	944	67	1,973
Merthyr Tudful	3	276	.	178	23	480
Caerffili	.	768	57	681	33	1,539
Blaenau Gwent	.	227	168	79	35	509
Torfaen	2	368	.	383	17	770
Sir Fynwy	.	334	.	300	9	643
Casnewydd	5	712	.	623	32	1,372
Caerdydd	20	1,668	.	1,354	105	3,147
Cymru	45	13,342	762	11,212	768	26,129
Cymru – Ionawr 2017	38	13,459	571	11,360	744	26,172
Cymru – Ionawr 2016	48	13,558	373	11,727	747	26,453
Cymru – Ionawr 2015	48	13,624	317	12,047	719	26,755
Cymru – Ionawr 2014	59	13,670	236	12,378	721	27,064

Ffynhonnell: Cyfrifiad Ysgolion

Tabl 8: Athrawon cymwysedig cyfwerth ag amser llawn yn ôl awdurdod lleol, Ionawr 2018

	Meithrin	Cynradd	Canol	Uwchradd	Arbennig	Cyfanswm
Ynys Môn	.	278.8	.	231.6	13.0	523.3
Gwynedd	.	448.3	36.3	411.4	25.6	921.6
Conwy	.	423.3	.	424.5	26.2	874.0
Sir Ddinbych	.	371.1	26.5	369.2	33.3	800.0
Sir y Fflint	.	633.5	.	547.0	28.6	1,209.1
Wrecsam	3.0	587.5	.	386.6	30.6	1,007.7
Powys	.	447.7	35.5	432.2	38.6	954.1
Ceredigion	.	224.4	132.4	172.2	.	529.0
Sir Benfro	.	449.6	.	366.4	21.6	837.6
Sir Gaerfyrddin	5.4	750.1	.	666.2	22.5	1,444.2
Abertawe	.	882.3	.	789.2	30.4	1,701.9
Castell-nedd Port Talbot	.	516.7	163.3	341.5	39.4	1,060.9
Pen-y-bont ar Ogwr	.	570.7	.	561.2	54.4	1,186.4
Bro Morgannwg	4.5	559.4	68.2	481.4	49.0	1,162.5
Rhondda Cynon Taf	.	869.5	36.9	907.4	64.5	1,878.3
Merthyr Tudful	3.0	257.1	.	172.6	23.0	455.7
Caerffili	.	714.0	52.0	632.2	31.4	1,429.6
Blaenau Gwent	.	211.9	162.6	76.9	32.2	483.6
Torfaen	2.0	344.4	.	364.2	16.0	726.6
Sir Fynwy	.	288.5	.	275.1	9.0	572.6
Casnewydd	4.6	645.3	.	579.3	30.2	1,259.4
Caerdydd	16.4	1,466.9	.	1,270.3	99.0	2,852.7
Cymru	38.9	11,940.8	713.7	10,458.7	718.6	23,870.6
Cymru – Ionawr 2017	33.5	12,055.6	532.7	10,593.7	694.3	23,909.8
Cymru – Ionawr 2016	42.3	12,170.8	345.2	10,983.9	693.6	24,235.8
Cymru – Ionawr 2015	43.4	12,240.2	290.0	11,268.8	668.2	24,510.8
Cymru – Ionawr 2014	52.8	12,308.2	221.7	11,578.8	660.9	24,822.5

Ffynhonnell: Cyfrifiad Ysgolion

Mae FTE athrawon rhan-amser yn dynodi gwasanaeth athrawon mewn oriau fel cyfran o wythnos ysgol: 32.5 awr ar gyfer ysgolion a gynhelir.

Tabl 9: Cymhareb disgybl athro mewn ysgolion yn ôl awdurdod lleol, Ionawr 2018

	Meithrin	Cynradd	Canol	Uwchradd	Arbennig	Cyfanswm
Ynys Môn	.	20.0	.	16.1	7.0	17.9
Gwynedd	.	20.4	16.4	15.8	8.4	17.8
Conwy	.	20.1	.	15.4	8.3	17.5
Sir Ddinbych	.	22.1	17.7	16.5	8.3	18.8
Sir y Fflint	.	20.9	.	16.8	7.2	18.7
Wrecsam	7.5	21.0	.	15.8	9.6	18.6
Powys	.	20.6	13.7	16.2	6.9	17.8
Ceredigion	.	19.2	16.2	17.1	.	17.8
Sir Benfro	.	22.6	.	17.7	7.2	20.1
Sir Gaerfyrddin	17.5	20.8	.	16.6	5.9	18.6
Abertawe	.	23.4	.	16.9	6.2	20.1
Castell-nedd Port Talbot	.	21.8	17.1	16.5	6.2	18.8
Pen-y-bont ar Ogwr	.	23.4	.	16.1	6.6	19.2
Bro Morgannwg	16.4	21.8	16.1	16.6	4.9	18.5
Rhondda Cynon Taf	.	25.1	17.1	16.6	8.4	20.3
Merthyr Tudful	22.2	22.1	.	16.4	7.6	19.2
Caerffili	.	22.5	17.0	16.1	4.7	19.1
Blaenau Gwent	.	21.6	17.1	17.5	5.3	18.4
Torfaen	5.3	23.8	.	17.0	7.0	20.0
Sir Fynwy	.	22.8	.	17.4	3.6	19.9
Casnewydd	16.4	22.6	.	17.3	6.0	19.7
Caerdydd	8.9	21.5	.	15.8	5.8	18.4
Cymru	12.6	22.0	16.7	16.5	6.7	18.9
Cymru – Ionawr 2017	15.4	21.8	16.8	16.5	6.8	18.9
Cymru – Ionawr 2016	14.0	21.6	15.3	16.3	6.5	18.6
Cymru – Ionawr 2015	14.6	21.2	14.9	16.2	6.6	18.4
Cymru – Ionawr 2014	14.9	20.8	15.8	16.1	6.5	18.2

Ffynhonnell: Cyfrifiad Ysgolion

Cymarebau Disgybl Athro (CDA): cyfrifir y rhain o'r nifer o ddisgyblion FTE, wedi eu rhannu gan y nifer o athrawon FTE (prifathrawon, pennaeth dros dro, pennaeth cynorthwyol, dirprwyon ac athrawon cymwysedig eraill).

Tabl 10: Staff cymorth cyfwerth ag amser-llawn yn ôl awdurdod lleol, Ionawr 2018

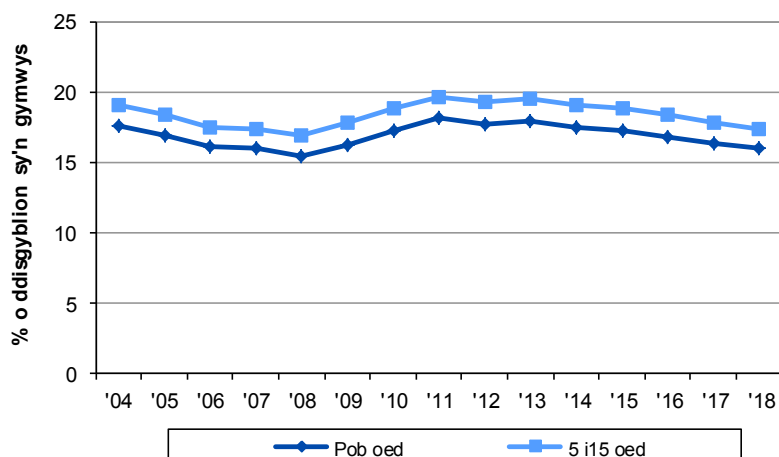
	Meithrin	Cynradd	Canol	Uwchradd	Arbennig	Cyfanswm
Ynys Môn	.	318.8	.	173.7	34.3	526.8
Gwynedd	.	478.0	29.5	234.6	79.8	821.9
Conwy	.	411.6	.	228.2	109.0	748.9
Sir Ddinbych	.	439.5	21.4	256.8	106.1	823.8
Sir y Fflint	.	764.5	.	308.2	90.3	1,163.0
Wrecsam	9.1	766.5	.	252.3	165.8	1,193.7
Powys	.	459.4	19.5	233.2	117.7	829.8
Ceredigion	.	294.5	191.1	157.6	.	643.2
Sir Benfro	.	676.4	.	299.8	83.7	1,059.9
Sir Gaerfyrddin	7.2	882.4	.	479.1	91.3	1,460.0
Abertawe	.	1,264.9	.	554.4	107.8	1,927.1
Castell-nedd Port Talbot	.	636.5	104.7	177.2	112.2	1,030.6
Pen-y-bont ar Ogwr	.	701.2	.	257.5	209.0	1,167.7
Bro Morgannwg	10.0	559.3	21.8	220.2	158.6	970.0
Rhondda Cynon Taf	.	1,099.6	18.6	429.1	169.2	1,716.6
Merthyr Tudful	7.6	285.4	.	77.8	64.5	435.4
Caerffili	.	877.9	26.5	307.9	98.0	1,310.2
Blaenau Gwent	.	275.2	186.4	44.1	88.8	594.6
Torfaen	2.7	477.8	.	183.9	82.1	746.5
Sir Fynwy	.	396.4	.	148.6	17.6	562.6
Casnewydd	12.8	722.7	.	358.8	95.9	1,190.1
Caerdydd	21.4	1,861.2	.	782.8	196.1	2,861.5
Cymru	70.8	14,649.8	619.5	6,165.8	2,278.0	23,783.9
Cymru – Ionawr 2017	93.5	14,720.0	439.0	6,241.1	2,065.3	23,559.0
Cymru – Ionawr 2016	76.1	15,032.1	250.5	6,531.8	2,104.4	23,994.9
Cymru – Ionawr 2015	84.8	15,295.2	219.7	6,801.0	2,040.3	24,441.0
Cymru – Ionawr 2014	104.0	15,095.2	153.4	6,980.8	2,021.1	24,354.5

Ffynhonnell: Cyfrifiad Ysgolion

Prydau ysgol am ddim (FSM) [\(Tabl 11\)](#)

Mae disgyblion yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim os yw eu teuluoedd yn derbyn rhai budd-daliadau daliadau / cymorth, sydd wedi eu hamlinellu yn y dudalen we ganlynol: [Gwefan Llywodraeth Cymru: Prydau ysgol am ddim](#)

Siart 3: Canran disgyblion sy'n gymwys i brydau am ddim

- Mae'r canran o ddisgyblion sy'n gymwys i brydau ysgol am ddim mewn ysgolion cynradd, canol, uwchradd ac arbennig wedi amrywio dros y degawd diwethaf, yn gyffredinol yn gostwng o 2004 i 2008 ac yna yn cynyddu flwyddyn ar ôl flwyddyn hyd at 2011. Roedd gostyngiad rhwng 2013 a 2018.

- Mae'r **nifer o ddisgyblion** sy'n gymwys am brydau am ddim wedi gostwng o 76,224 yn Ionawr 2017 i 74,568 yn Ionawr 2018.
- Mae'r **ganran o ddisgyblion** sy'n gymwys am brydau am ddim wedi gostwng o 16.3 yn Ionawr 2017 i 16.0 yn Ionawr 2018.
- Mae'r **nifer o ddisgyblion 5-15 oed** sy'n gymwys am brydau am ddim wedi gostwng o 65,689 yn Ionawr 2017 i 64,882 yn Ionawr 2018.
- Mae'r **ganran o ddisgyblion 5-15 oed** sy'n gymwys am brydau am ddim wedi gostwng o 17.8 yn Ionawr 2017 i 17.4 yn Ionawr 2018.
- Mewn ysgolion arbennig oedd y ganran uchaf o ddisgyblion yn gymwys am brydau am ddim, gyda 41.3 y cant o ddisgyblion ac 42.2 y cant o ddisgyblion 5-15 oed.
- Roedd y **nifer o ddisgyblion** sy'n gymwys am brydau am ddim ar ei uchaf yng Nghaerdydd gyda 9,759, ac ar ei isaf yng Ngheredigion gyda 1,009.
- Mae'r **ganran o ddisgyblion** sy'n gymwys am brydau am ddim ar ei uchaf yn Blaenau Gwent gyda 20.9, ac ar ei isaf yn Sir Fynwy gyda 9.9.
- Roedd y **nifer o ddisgyblion 5-15 oed** sy'n gymwys am brydau am ddim ar ei uchaf yng Nghaerdydd gyda 8,658, ac ar ei isaf ym Ceredigion gyda 861.
- Gan Sir Fynwy oedd y **ganran isaf o ddisgyblion 5-15 oed** sy'n gymwys am brydau am ddim gydag 10.9, a gan Blaenau Gwent oedd yr uchaf (22.7).

Tabl 11: Disgyblion sy'n gymwys i brydau ysgol am ddim, Ionawr 2018

	Pob disgybl										5-15 oed (a)									
	Cynradd & Meithrin (b)		Canol		Uwchradd		Arbennig		Cyfanswm		Cynradd		Canol		Uwchradd		Arbennig		Cyfanswm	
	Nifer	Canran	Nifer	Canran	Nifer	Canran	Nifer	Canran	Nifer	Canran	Nifer	Canran	Nifer	Canran	Nifer	Canran	Nifer	Canran	Nifer	Canran
Ynys Môn	806	13.6	.	.	524	14.1	31	33.7	1,361	14.0	682	15.2	.	.	483	15.3	23	31.9	1,188	15.4
Gwynedd	1,139	11.8	52	8.5	657	10.1	52	24.2	1,900	11.2	971	13.0	49	9.2	633	11.0	42	26.8	1,695	12.2
Conwy	1,313	14.5	.	.	831	12.7	85	38.5	2,229	14.1	1,136	16.5	.	.	766	14.3	68	41.2	1,970	15.9
Sir Ddinbych	1,456	16.7	25	5.3	884	14.5	116	41.9	2,481	15.9	1,241	19.0	22	5.6	845	15.8	92	42.6	2,200	17.6
Sir y Fflint	1,957	14.0	.	.	1,126	12.3	68	32.5	3,151	13.5	1,716	16.0	.	.	1,082	13.5	52	33.5	2,850	15.1
Wrecsam	1,989	15.1	.	.	872	14.3	124	42.0	2,985	15.3	1,704	17.2	.	.	862	14.7	85	40.1	2,651	16.6
Powys	1,031	10.9	35	7.2	651	9.3	90	33.7	1,807	10.5	890	11.6	34	8.6	606	10.1	67	33.8	1,597	11.2
Ceredigion	515	11.6	218	9.9	276	9.4	.	.	1,009	10.5	423	12.4	188	10.8	250	10.6	.	.	861	11.4
Sir Benfro	1,451	13.6	.	.	920	14.2	50	32.3	2,421	14.0	1,237	15.3	.	.	875	15.3	43	35.8	2,155	15.5
Sir Gaerfyrddin	2,541	15.8	.	.	1,488	13.4	57	43.2	4,086	15.0	2,036	16.7	.	.	1,390	14.5	46	44.7	3,472	15.9
Abertawe	3,832	17.2	.	.	2,281	17.1	77	41.0	6,190	17.3	3,255	19.8	.	.	2,204	18.3	48	38.7	5,507	19.3
Castell-nedd Port Talbot	2,386	19.5	558	19.7	1,057	18.7	132	54.1	4,133	19.7	2,080	23.2	539	21.6	1,044	19.1	122	54.7	3,785	22.1
Pen-y-bont ar Ogwr	2,545	18.8	.	.	1,316	14.6	161	44.8	4,022	17.5	1,883	18.8	.	.	1,200	16.1	109	44.3	3,192	18.0
Bro Morgannwg	1,462	11.1	73	6.5	832	10.4	80	33.3	2,447	10.9	1,247	12.8	66	7.2	768	11.6	60	35.3	2,141	12.3
Rhondda Cynon Taf	4,885	21.8	36	5.6	2,644	17.5	259	47.7	7,824	20.3	3,638	21.9	30	5.8	2,445	18.9	182	48.1	6,295	20.7
Merthyr Tudful	1,135	19.2	.	.	569	20.1	61	35.1	1,765	19.8	841	19.7	.	.	569	20.1	43	36.4	1,453	20.1
Caerffili	3,109	18.1	258	28.6	1,839	18.1	61	41.5	5,267	18.5	2,560	20.3	239	31.5	1,778	19.2	41	41.8	4,618	20.3
Blaenau Gwent	956	19.5	649	22.4	275	20.4	71	41.3	1,951	20.9	772	21.8	600	24.0	275	20.4	60	41.7	1,707	22.7
Torfaen	1,547	17.8	.	.	1,000	16.1	39	34.5	2,586	17.2	1,285	19.6	.	.	948	17.5	32	36.4	2,265	18.8
Sir Fynwy	697	10.2	.	.	424	8.9	32	100.0	1,153	9.9	605	11.1	.	.	393	10.0	32	100.0	1,030	10.9
Casnewydd	2,489	16.0	.	.	1,486	14.8	66	36.3	4,041	15.7	2,129	18.2	.	.	1,412	16.8	51	35.7	3,592	17.8
Caerdydd	5,973	17.6	.	.	3,505	17.4	281	49.0	9,759	17.8	5,198	20.6	.	.	3,223	18.8	237	49.7	8,658	20.2
Cymru	45,214	16.3	1,904	15.7	25,457	14.8	1,993	41.3	74,568	16.0	37,529	18.0	1,767	17.2	24,051	16.0	1,535	42.2	64,882	17.4
Cymru – Ionawr 2017	46,268	16.7	1495	16.3	26,531	15.2	1,930	40.8	76,224	16	37,903	18.3	1,395	18.0	24,919	16.5	1,472	41.9	65,689	17.8
Cymru – Ionawr 2016	47,967	17.3	669	12.5	27,943	15.6	1,897	41.8	78,476	16.8	38,943	19.0	605	13.6	26,069	17.1	1,423	43.1	67,040	18.4
Cymru – Ionawr 2015	49,247	17.9	632	14	28,859	15.8	1,930	43.4	80,668	17.3	39,525	19.6	572	15.6	26,815	17.4	1,476	46.1	68,388	18.8
Cymru – Ionawr 2014	49,396	18.2	577	16.3	29,730	15.9	1,835	42.3	81,538	17.5	39,881	20.1	534	18.2	27,589	17.5	1,414	45.3	69,418	19.1

Ffynhonnell: Cyfrifiad Ysgolion

(a) Oeddrannau ar 31 Awst 2017.

(b) Mae ffigurau ysgolion meithrin yn rhy fach i ddangos ar wahân.

Cefndir ethnig

Dyma'r grŵp ethnig y mae'r disgybl yn nodi eu hunain.

- O'r **holl ddisgyblion 5 oed a throsodd** mewn ysgolion cynradd, canol, uwchradd ac arbennig yng Nghymru, Ionawr 2018, roedd 88.5 y cant wedi eu nodi fel Gwyn Prydeinig. Mae'r ffigur hwn wedi bod yn gostwng ychydig ym mhob un o'r pum mlynedd diwethaf gyda'r rhan fwyaf o gefndiroedd ethnig eraill yn dangos cynnydd dros yr un cyfnod.
- Mae'r nifer o ddisgyblion yn y grŵp 'Unrhyw gefndir gwyn arall' wedi cynyddu 3,400 ers 2014 ac mae disgyblion o gefndir ethnig cymysg wedi cynyddu 2,600 ers 2014.
- Roedd 11.0 y cant o ddisgyblion o gefndiroedd lleiafrif ethnig ac 0.5 y cant ddim yn gwybod neu heb ddweud.
- O'r disgyblion hynny lle'r oedd eu cefndir ethnig wedi nodi fel **Du**, roedd 80.7 y cant wedi eu nodi fel **Du Affricanaidd**.

Tabl 12: Nifer y disgyblion 5 oed a throsodd yn ôl cefndir ethnig, Ionawr 2014-18

	2014		2015		2016		2017		2018	
	Nifer	Can-ran (a)	Nifer	Can-ran (a)	Nifer	Can-ran (a)	Nifer	Can-ran (a)	Nifer	Can-ran (a)
Cefndir ethnig										
Gwyn	364,260	92.8	363,031	92.5	362,290	92.2	362,721	92.0	363,528	91.7
Gwyn Prydeinig	355,085	90.5	352,850	89.9	351,145	89.4	350,795	88.9	350,830	88.5
Teithiwr	346	0.1	378	0.1	385	0.1	389	0.1	433	0.1
Sipsi/ Roma	545	0.1	579	0.1	611	0.2	623	0.2	589	0.1
Unrhyw gefndir Gwyn arall	8,284	2.1	9,224	2.4	10,149	2.6	10,914	2.8	11,676	2.9
Cymysg	9,337	2.4	9,872	2.5	10,592	2.7	11,166	2.8	11,947	3.0
Gwyn a Du Caribïaidd	2,172	0.6	2,227	0.6	2,314	0.6	2,374	0.6	2,456	0.6
Gwyn a Du Affricanaidd	1,120	0.3	1,244	0.3	1,398	0.4	1,524	0.4	1,691	0.4
Gwyn ac Asiaidd	2,115	0.5	2,212	0.6	2,351	0.6	2,436	0.6	2,594	0.7
Unrhyw gefndir cymysg arall	3,930	1.0	4,189	1.1	4,529	1.2	4,832	1.2	5,206	1.3
Asiaidd	8,696	2.2	8,914	2.3	9,185	2.3	9,341	2.4	9,592	2.4
Indiaidd	1,830	0.5	1,931	0.5	2,056	0.5	2,130	0.5	2,200	0.6
Pacistanaid	2,866	0.7	2,947	0.8	3,009	0.8	3,057	0.8	3,081	0.8
Bangladeshaidd	3,064	0.8	3,119	0.8	3,188	0.8	3,203	0.8	3,273	0.8
Unrhyw gefndir Asiaidd arall	936	0.2	917	0.2	932	0.2	951	0.2	1,038	0.3
Du (b)	3,005	0.8	3,169	0.8	3,355	0.9	3,462	0.9	3,596	0.9
Du Caribïaidd	194	0.0	187	0.0	194	0.0	199	0.1	204	0.1
Du Affricanaidd	2,452	0.6	2,598	0.7	2,743	0.7	2,826	0.7	2,903	0.7
Unrhyw gefndir Du arall	359	0.1	384	0.1	418	0.1	437	0.1	489	0.1
Tsieineaidd	680	0.2	702	0.2	720	0.2	751	0.2	777	0.2
Unrhyw gefndir ethnig arall	4,145	1.1	4,451	1.1	4,639	1.2	5,006	1.3	5,180	1.3
Cyfanswm â chategori dilys	390,123	99.4	390,139	99.4	390,781	99.5	392,447	99.5	394,620	99.5
Ddim yn gwybod	2,444	0.6	2,201	0.6	2,081	0.5	1,935	0.5	1,928	0.5
Pob disgybl	392,567	100.0	392,340	100.0	392,862	100.0	394,382	100.0	396,548	100.0

Ffynhonnell: Cyfrifiad Ysgolion

(a) Canran o'r cyfanswm o ddisgyblion 5 oed a throsodd.

Gwelir y [nodiadau canllaw](#) am fwy o wybodaeth ar gategoriâu a dulliau casglu data.

Anghenion Addysgol Arbennig (AAA)

Mae gan blentyn anghenion arbennig os oes ganddo anawsterau dysgu y mae angen darparu cymorth addysgol arbennig ar eu cyfer. Mae anhawster dysgu yn golygu bod gan y plentyn dipyn mwy o anhawster wrth ddysgu na'r mwyafrif o blant o'r un oedran neu fod gan y plentyn anabledd sy'n gofyn am gyfleusterau addysgol gwahanol i'r rhai y mae'r ysgol yn eu darparu fel rheol ar gyfer plant. Gall disgyblion ag anghenion addysgol arbennig gael Datganiad a roddir gan ALI neu gall yr ysgol nodi eu hanghenion. Yn yr ail achos, dônt o dan un o ddau gategori pellach: Gweithredu gan yr Ysgol neu Weithredu gan yr Ysgol a Mwy.

i Disgyblion â datganiad - Disgyblion y mae'r Awdurdod yn cadw datganiad o anghenion addysgol arbennig ar eu cyfer o dan Ran iv o Ddeddf Addysg 1996. Gall yr ALI gyhoeddi datganiad ar ôl asesu anghenion plentyn.

ii. Gweithredu gan yr Ysgol – Pan mae athro dosbarth neu bwnc yn nodi bod y disgybl ag anghenion addysgol arbennig ac yn darparu ymyriad sy'n ychwanegol neu'n wahanol i'r rhai a ddarparwyd fel rhan o gwricwlwm arferol yr ysgol.

iii. Gweithredu gan yr Ysgol a Mwy - Pan mae'r athro dosbarth neu bwnc a'r Cydlynnydd Anghenion Addysgol Arbennig yn derbyn cyngor neu gefnogaeth gan arbenigwyr o'r tu allan, fel bod ymyriadau amgen sy'n ychwanegol neu'n wahanol i'r rhai a ddarparwyd i'r disgybl trwy 'Weithredu gan yr Ysgol' yn bodoli. Mae'r Cydlynnydd Anghenion Addysgol Arbennig yn arwain fel arfer, er cyfrifoldeb yr athro dosbarth neu bwnc yw'r ddarpariaeth dydd i ddydd.

O fis Ionawr 2017 caniatwyd ysgolion a gynhelir i adrodd gymaint o anghenion addysgol arbennig y disgybl sy'n ofynnol. Nid yw anghenion hyn wedi'u graddio ac felly ni ellir dangos unrhyw fath o AAA fel 'Prif Angen' y disgybl. Mae hynny'n golygu nid yw'r data ar gyfer y math AAA a ddangosir yn Nhabl 14 yn uniongyrchol gymharol â chanlyniadau cyfrifiad ysgolion a gyhoeddwyd cyn 2017.

- Roedd 105,625 disgyblion ag anghenion addysgol arbennig mewn ysgolion a gynhelir (22.6 y cant o'r holl ddisgyblion). ([Tabl 13](#))
- 12.2 y cant o'r disgyblion sydd ag anghenion addysgol arbennig gyda Datganiadau o AAA. ([Tabl 13](#))
- Gwnaed 137,845 adroddiadau o'r fath o AAA - cyfartaledd o 1.3 fesul disgybl sydd ag AAA. ([Tabl 14](#))
- Y math mwyaf cyffredin o angen oedd 'Anawsterau dysgu cyffredinol', yn cynrychioli 34.5 y cant o ddisgyblion gyda rhyw fath o AAA. ([Tabl 14](#))
- Y math mwyaf cyffredin o angen a adroddwyd ar gyfer disgyblion gyda Datganiad o AAA oedd 'Anhwylderau ar y sbectwm awtistig', yn cynrychioli 32.9 y cant o ddisgyblion gyda Datganiadau o AAA, wedi'i ddilyn gan Anawsterau Lleferydd, Iaith a Chyfathrebu (32.3 y cant). ([Tabl 14](#))

Tabl 13: Disgyblion gydag anghenion addysgol arbennig (AAA) mewn ysgolion a gynhelir, yn ôl math o ddarpariaeth AAA ac awdurdod lleol, Ionawr 2018

	Gweithredu gan yr Ysgol			Gweithredu gan yr Ysgol a Mwy			Datganiad			Cyfanswm		
	Nifer		Canran	Nifer		Canran	Nifer		Canran	Nifer		Canran
	o	Acho-		o	Acho-		o	Acho-		o	Acho-	
	ddisgyblion	sion (a)	Lleol- iad (b)	ddisgyblion	sion (a)	Lleol- iad (b)	ddisgyblion	sion (a)	Lleol- iad (b)	ddisgyblion	sion (a)	Lleol- iad (b)
Ynys Môn	1,011	0.2	1.7	866	0.2	2.5	320	0.1	2.5	2,197	0.5	2.1
Gwynedd	1,785	0.4	3.1	1,638	0.4	4.7	502	0.1	3.9	3,925	0.8	3.7
Conwy	1,705	0.4	2.9	1,745	0.4	5.0	319	0.1	2.5	3,769	0.8	3.6
Sir Ddinbych	1,648	0.4	2.8	1,903	0.4	5.5	426	0.1	3.3	3,977	0.9	3.8
Sir y Fflint	2,846	0.6	4.9	1,283	0.3	3.7	547	0.1	4.2	4,676	1.0	4.4
Wrecsam	2,084	0.4	3.6	1,102	0.2	3.2	607	0.1	4.7	3,793	0.8	3.6
Powys	1,890	0.4	3.3	1,087	0.2	3.1	388	0.1	3.0	3,365	0.7	3.2
Ceredigion	1,968	0.4	3.4	601	0.1	1.7	136	-	1.1	2,705	0.6	2.6
Sir Benfro	2,561	0.5	4.4	1,351	0.3	3.9	379	0.1	2.9	4,291	0.9	4.1
Sir Gaerfyrddin	4,048	0.9	7.0	2,520	0.5	7.2	831	0.2	6.4	7,399	1.6	7.0
Abertawe	5,413	1.2	9.3	2,392	0.5	6.9	1,471	0.3	11.4	9,276	2.0	8.8
Castell-nedd Port Talbot	2,929	0.6	5.1	1,547	0.3	4.4	862	0.2	6.7	5,338	1.1	5.1
Pen-y-bont ar Ogwr	2,910	0.6	5.0	1,335	0.3	3.8	379	0.1	2.9	4,624	1.0	4.4
Bro Morgannwg	2,072	0.4	3.6	1,179	0.3	3.4	363	0.1	2.8	3,614	0.8	3.4
Rhondda Cynon Taf	6,289	1.3	10.9	2,529	0.5	7.3	1,049	0.2	8.1	9,867	2.1	9.3
Merthyr Tudful	1,451	0.3	2.5	870	0.2	2.5	263	0.1	2.0	2,584	0.6	2.4
Caerffili	2,939	0.6	5.1	2,119	0.5	6.1	712	0.2	5.5	5,770	1.2	5.5
Blaenau Gwent	888	0.2	1.5	958	0.2	2.8	254	0.1	2.0	2,100	0.4	2.0
Torfaen	1,626	0.3	2.8	1,575	0.3	4.5	212	-	1.6	3,413	0.7	3.2
Sir Fynwy	910	0.2	1.6	835	0.2	2.4	262	0.1	2.0	2,007	0.4	1.9
Casnewydd	2,445	0.5	4.2	2,067	0.4	5.9	900	0.2	7.0	5,412	1.2	5.1
Caerdydd	6,515	1.4	11.2	3,295	0.7	9.5	1,713	0.4	13.3	11,523	2.5	10.9
Cymru	57,933	12.4	100.0	34,797	7.4	100.0	12,895	2.8	100.0	105,625	22.6	100.0

Ffynhonnell: Cyfrifiad Ysgolion

(a) Achosion - nifer o ddisgyblion fel cyfran o gyfanswm y disgyblion ar y gofrestr o fewn ysgolion a gynhelir.

(b) Lleoliad - nifer o ddisgyblion fel cyfran o gyfanswm y disgyblion o fewn pob grŵp AAA mewn ysgolion a gynhelir.

e.e. Nifer o ddisgyblion â datganiad AAA ag anawsterau dysgu cymedrol wedi ei rannu â chyfanswm y disgyblion â datganiad AAA mewn ysgolion a gynhelir.

Tabl 14: Adroddiadau o Anghenion Addysgol Arbennig (AAA) mewn ysgolion a gynhelir yn ôl math o ddarpariaeth AAA a math o angen, Ionawr 2018 (a)

Math o angen	Nifer o Adroddiadau AAA (c)				Adroddiadau AAA fel canran o'r disgyblion ym mhob darpariaeth AAA (d)				Adroddiadau AAA fel canran o'r holl ddisgyblion ar y gofrestr (e)			
	Gweithredu gan yr Ysgol		Datg-aniad	Cyfan-sw m	Gweithredu gan yr Ysgol		Datg-aniad	Pob AAA	Gweithredu gan yr Ysgol		Datg-aniad	Cyfan-sw m
	Ysgol	Ysgol a Mwy			Ysgol	Ysgol a Mwy			Ysgol	Ysgol a Mwy		
Anhwylder Diffyg Canolbwyntio a Gorfywigrwydd	715	1,466	659	2,840	1.2	4.2	5.1	2.7	0.2	0.3	0.1	0.6
Anhwylderau ar y sbectrwm awtistig	757	2,650	4,248	7,655	1.3	7.6	32.9	7.2	0.2	0.6	0.9	1.6
Anawsterau ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol	10,443	11,211	2,763	24,417	18.0	32.2	21.4	23.1	2.2	2.4	0.6	5.2
Dyscalculia	399	233	21	653	0.7	0.7	0.2	0.6	0.1	-	-	0.1
Dyslecsia	4,656	3,108	325	8,089	8.0	8.9	2.5	7.7	1.0	0.7	0.1	1.7
Dyspracsia	374	521	142	1,037	0.6	1.5	1.1	1.0	0.1	0.1	-	0.2
Anawsterau dysgu cyffredinol	27,124	8,287	1,006	36,417	46.8	23.8	7.8	34.5	5.8	1.8	0.2	7.8
Nam ar y clyw	798	1,712	612	3,122	1.4	4.9	4.7	3.0	0.2	0.4	0.1	0.7
Anawsterau dysgu cymedrol	10,201	4,523	2,153	16,877	17.6	13.0	16.7	16.0	2.2	1.0	0.5	3.6
Nam amlsynhwyrdd	20	53	105	178	-	0.2	0.8	0.2	-	-	-	-
Anawsterau corfforol a meddygol	1,854	3,202	2,169	7,225	3.2	9.2	16.8	6.8	0.4	0.7	0.5	1.5
Anawsterau dysgu dwys a lluosog	26	144	685	855	-	0.4	5.3	0.8	-	-	0.1	0.2
Anawsterau lleferydd, iaith a chyfathrebu	8,710	11,288	4,169	24,167	15.0	32.4	32.3	22.9	1.9	2.4	0.9	5.2
Anawsterau dysgu difrifol	62	492	2,291	2,845	0.1	1.4	17.8	2.7	-	0.1	0.5	0.6
Nam ar y golwg	310	706	452	1,468	0.5	2.0	3.5	1.4	0.1	0.2	0.1	0.3

Ffynhonnell: Cyfrifiad Ysgolion

(a) Gweler Tabl 13 am nifer a chanran y disgyblion ag AAA.

- (b) O fis Ionawr 2017 caniatwyd ysgolion a gynhelir i adrodd gymaint o anghenion addysgol arbennig y disgybl sy'n ofynnol ac nid yw anghenion hyn wedi'u graddio. Nid yw'r 'brif angen' a ddefnyddir mewn cyhoeddiadau cynharach yn berthnasol mwyach ac felly nid yw'r ffigurau hyn uniongyrchol gymharol â blynyddoedd blaenorol.
- (c) Nifer o weithiau adroddwyd bob math AAA e.e. os yw mathau AAA 'Dyslecsia' a 'Dyspracsia' yn cael eu hadrodd ar gyfer disgybl yna mae'r disgybl yn cael ei gyfrif ddwywaith, unwaith o dan bob math. Bydd nifer o adroddiadau AAA felly yn fwy na nifer y disgyblion sydd ag AAA.
- (d) Nifer o adroddiadau ar gyfer disgyblion ym mhob darpariaeth AAA wedi'i fynegi fel cyfran o gyfanswm nifer y disgyblion o fewn y ddarpariaeth AAA. e.e. Nifer o adroddiadau AAA ar gyfer disgyblion sydd â datganiad o AAA wedi'i rannu gyda chyfanswm nifer y disgyblion sydd â datganiad o AAA mewn ysgolion a gynhelir.
- (e) Nifer o adroddiadau AAA ar gyfer disgyblion wedi'i fynegi fel cyfran o gyfanswm nifer y disgyblion ar y gofrestr mewn ysgolion a gynhelir.

Maint Dosbarthiadau mewn ysgolion cynradd a chanol

Mae dosbarthiadau babanod o fwy na 30 disgybl yn anghyfreithlon o fawr heblaw bod amgylchiadau penodol o'r enw 'eithriadau' wedi'u bodloni.

Babanod (Tabl 15)

- 8.1 y cant o ddisgyblion (8,695) mewn dosbarthiadau babanod o fwy na 30 disgybl, i lawr o 8.2 y cant (8,794) ym mis Ionawr 2017.
- 0.3 y cant o ddisgyblion (359) mewn dosbarthiadau mawr anghyfreithlon o fwy na 30 disgybl, i lawr o 0.8 y cant (887) ym mis Ionawr 2017.

Tabl 15: Maint dosbarthiadau babanod mewn ysgolion cynradd a chanol (a)

	2016		2017		2018	
	Nifer	Can-ran (b)	Nifer	Can-ran (b)	Nifer	Can-ran (b)
Maint dosbarthiadau ar gyfartaledd	25.6	.	25.6	.	25.6	.
Holl ddosbarthiadau	4,233	.	4,206	.	4,177	.
Holl ddisgyblion	108,441	.	107,725	.	106,845	.
<u>Dosbarthiadau (30 disgybl neu lai) (c)</u>						
Dosbarthiadau	3,978	94.0	3,930	93.4	3,903	93.4
Disgyblion	100,245	92.4	98,931	91.8	98,150	91.9
<u>Dosbarthiadau babanod mawr (o 31 neu fwy o ddisgyblion) (d)</u>						
Dosbarthiadau	255	6.0	276	6.6	274	6.6
o'r rhain:						
Dosbarthiadau mawr cyfreithlon gyda disgyblion 'eithriadau a ganiateir' (e)	241	5.7	249	5.9	263	6.3
Dosbarthiadau mawr anghyfreithlon (f)	14	0.3	27	0.6	11	0.3
Disgyblion mewn dosbarthiadau mawr (g)	8,196	7.6	8,794	8.2	8,695	8.1
o'r rhain:						
Dosbarthiadau mawr cyfreithlon gyda disgyblion 'eithriadau a ganiateir' (e)	7,706	7.1	7,907	7.3	8,336	7.8
Dosbarthiadau mawr anghyfreithlon (f)	490	0.5	887	0.8	359	0.3

Ffynhonnell: Cyfrifiad Ysgolion

(a) Ym mis Ionawr bob blwyddyn.

(b) Canran yr holl ddosbarthiadau/ddisgyblion.

(c) Rhoddodd Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 a'r rheoliadau cysylltiedig ddyletswydd statudol ar awdurdodau lleol a chyrrff llywodraethu i gyfyngu i 30 faint dosbarthiadau Derbyn o 1999 ymlaen; dosbarthiadau Derbyn a Blwyddyn 1 o 2000 ymlaen a dosbarthiadau Derbyn, Blwyddyn 1 a Blwyddyn 2 o 2001 ymlaen. Rhaid i ddosbarthiadau blynyddoedd cymysg neu Gyfnodau Allweddol cymysg gwrdd â'r terfyn, os yw'r rhan fwyaf o'r disgyblion yn y dosbarth yn y blynyddoedd priodol, mae hyn yn cynnwys dosbarthiadau meithrin/derbyn cymysg. Yn y tabl hwn, lle mae dosbarth y ceir mwy nag un athro yn nifer y disgyblion wedi'i rannu gan y nifer o athrawon sy'n penderfynu a yw'r maint yn fwy na 30.

(d) Caniateir i ddosbarthiadau babanod ac iau sydd ag un athro fod â mwy na 30 o blant o dan amgylchiadau penodol iawn. Gelwir y rhain yn eithriadau. Caiff y rhain eu diffinio yn yr Atodlen i Reoliadau Addysg (Maint Dosbarthiadau Babanod) (Cymru) 1998, a'u diwygiwyd gan Reoliadau Addysg (Maint Dosbarthiadau Babanod) (Cymru) (Diwygio) 2009. Nid yw'r categorïau eithriadau ar gyfer dosbarthiadau iau wedi eu gosod yn y rheoliadau ond fe'u defnyddiwyd fel rhan o'r casgliad data.

(e) Ond yn cynnwys dosbarthiadau hynny lle mae disgyblion sydd wedi cael eu derbyn fel eithriadau gwneud y maint dosbarth o fewn y terfyn cyfreithiol o 30 disgybl neu lai.

(f) Dosbarthiadau o 31 neu fwy, ac eithrio dosbarthiadau mawr y rhai sy'n ymwneud mewn gweithgaredd eithriedig.

(g) Yn cynnwys yr holl ddisgyblion mewn dosbarthiadau mawr, gan gynnwys y rhai â gweithgarwch eithriedig.

Iau (Tabl 16)

- 12.3 y cant o ddosbarthiadau iau (662) yn ddosbarthiadau mawr gyda chyfanswm o 21,237 o ddisgyblion (15.1 y cant o'r holl ddisgyblion). Mae hyn yn fwy na mis Ionawr 2017 lle'r oedd 590 dosbarth (11.1 y cant) yn ddosbarthiadau mawr gyda chyfanswm o 18,914 disgybl (13.7 y cant o'r holl ddisgyblion).

Tabl 16: Maint dosbarthiadau iau mewn ysgolion cynradd a chanol (a)

	2016		2017		2018	
	Nifer	Can-ran (b)	Nifer	Can-ran (b)	Nifer	Can-ran (b)
Maint dosbarthiadau ar gyfartaledd	25.6	.	25.9	.	26.1	.
Holl ddosbarthiadau	5,319	.	5,331	.	5,379	.
Holl ddisgyblion	136,261	.	138,151	.	140,428	.
<u>Dosbarthiadau (30 disgybl neu lai) (c)</u>						
Dosbarthiadau	4,779	89.8	4,741	88.9	4,717	87.7
Disgyblion	118,982	87.3	119,237	86.3	119,191	84.9
<u>Dosbarthiadau iau mawr (o 31 neu fwy o ddisgyblion) (c)</u>						
Dosbarthiadau	540	10.2	590	11.1	662	12.3
o'r rhain:						
Gyda disgyblion 'eithriadau a ganiateir' (d)	400	7.5	424	8.0	481	8.9
Heb disgyblion 'eithriadau a ganiateir' (e)	140	2.6	166	3.1	181	3.4
Disgyblion mewn dosbarthiadau mawr (f)	17,279	12.7	18,914	13.7	21,237	15.1
o'r rhain:						
Gyda disgyblion 'eithriadau a ganiateir' (d)	12,711	9.3	13,537	9.8	15,360	10.9
Heb disgyblion 'eithriadau a ganiateir' (e)	4,568	3.4	5,377	3.9	5,877	4.2

Ffynhonnell: Cyfrifiad Ysgolion

(a) Ym mis Ionawr bob blwyddyn.

(b) Canran yr holl ddosbarthiadau/ddisgyblion.

(c) Caniateir i ddosbarthiadau babanod ac iau sydd ag un athro fod â mwy na 30 o blant o dan amgylchiadau penodol iawn. Gelwir y rhain yn eithriadau. Caiff y rhain eu diffinio yn yr Atodlen i Reoliadau Addysg (Maint Dosbarthiadau Babanod) (Cymru) 1998, a'u diwygiwyd gan Reoliadau Addysg (Maint Dosbarthiadau Babanod) (Cymru) (Diwygio) 2009. Nid yw'r categorïau eithriadau ar gyfer dosbarthiadau iau wedi eu gosod yn y rheoliadau ond fe'u defnyddiwyd fel rhan o'r casgliad data. Yn y tabl hwn, lle mae dosbarth y ceir mwy nag un athro yn nifer y disgyblion wedi'i rannu gan y nifer o athrawon sy'n penderfynu a yw'r maint yn fwy na 30.

(d) Ond yn cynnwys dosbarthiadau hynny lle mae disgyblion sydd wedi cael eu derbyn fel eithriadau gwneud y maint dosbarth o fewn y terfyn cyfreithiol o 30 disgybl neu lai.

(e) Dosbarthiadau o 31 neu fwy, ac eithrio dosbarthiadau mawr y rhai sy'n ymwneud mewn gweithgaredd eithriedig.

(f) Yn cynnwys yr holl ddisgyblion mewn dosbarthiadau mawr, gan gynnwys y rhai â gweithgarwch eithriedig.

Ysgolion annibynnol

Ysgolion sy'n codi ffioedd ac a all gael eu hariannu hefyd gan unigolion, cwmnïau neu sefydliadau elusennol. Rhaid i bob ysgol annibynnol yng Nghymru gofrestru gyda Llywodraeth Cymru.

- Roedd 70 ysgol annibynnol yng Nghymru yn Ionawr 2018, dim newid o Ionawr 2017. [\(Tabl 17\)](#)
- Roedd 9,756 disgyblion mewn ysgolion annibynnol yn Ionawr 2018, 2 y cant o'r holl ddisgyblion yng Nghymru. [\(Tabl 17\)](#)
- Mae gan 16.2 y cant o ddisgyblion mewn ysgolion annibynnol rhyw fath o anghenion addysgol arbennig; 32.7 y cant o'r rhain gyda datganiad AAA. O'r disgyblion â datganiad AAA, roedd 43.5 y cant ohonynt anawsterau ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol fel eu prif angen; roedd gan 28.4 y cant o ddisgyblion anhwylder yn y sbectwm awtistig fel eu prif angen. [\(Tabl 18\)](#)

Tabl 17: Ysgolion annibynnol, Ionawr 2018

	Ysgolion Nifer	Disgyblion		Athrawon cymwysedig		Cymhareb disgybl athro
		Nifer	Cyferth ag amser-llawn	Nifer	Cyferth ag amser-llawn	
Ynys Môn	2	133	109.5	16	13.3	8.2
Gwynedd	4	246	246.0	36	33.6	7.3
Conwy	2	539	539.0	108	92.1	5.9
Sir Ddinbych	4	620	620.0	96	89.6	6.9
Sir y Fflint	3	65	65.0	14	14.0	4.6
Wrecsam	2	26	26.0	12	10.5	2.5
Powys	7	503	503.0	70	60.1	8.4
Ceredigion	0	.	.	.	.	.
Sir Benfro	6	332	332.0	38	30.6	10.8
Sir Gaerfyrddin	4	789	789.0	108	100.6	7.8
Abertawe	7	382	372.0	50	45.1	8.3
Castell-nedd Port Talbot	0	.	.	.	.	.
Pen-y-bont ar Ogwr	2	255	255.0	38	35.4	7.2
Bro Morgannwg	3	604	604.0	98	89.8	6.7
Rhondda Cynon Taf	0	.	.	.	.	.
Merthyr Tudful	0	.	.	.	.	.
Caerffili	2	148	148.0	18	14.3	10.4
Blaenau Gwent	0	.	.	.	.	.
Torfaen	0	.	.	.	.	.
Sir Fynwy	5	1,472	1,460.5	209	188.6	7.7
Casnewydd	2	535	529.5	69	63.3	8.4
Caerdydd	15	3,107	3,107.0	372	324.7	9.6
Cymru	70	9,756	9,705.5	1,352	1,205.5	8.1
Cymru – Ionawr 2017	70	9,381	9,326.0	1,300	1,157.7	8.1
Cymru – Ionawr 2016	66	8,880	8,805.5	1,285	1,106.2	8.0
Cymru – Ionawr 2015	66	8,991	8,941.5	1,270	1,091.8	8.2
Cymru – Ionawr 2014	70	8,603	8,524.0	1,260	1,084.0	7.9

Ffynhonnell: Cyfrifiad Ysgolion

Mae FTE athrawon rhan-amser yn dynodi gwasanaeth athrawon mewn oriau fel cyfran o wythnos ysgol: 26 awr ar gyfer ysgolion annibynnol.

Tabl 18: Disgyblion gydag Anghenion Addysgol Arbennig mewn ysgolion annibynnol, yn ôl prif angen, Ionawr 2018

	Nifer o ddisgyblion	Achosion % (a)
Disgyblion sydd â datganiad o anghenion addysgol arbennig :		
Anhwylder Diffyg Canolbwyntio a Gorfywiogrwydd	14	0.1
Anhwylderau ar y sbectrwm awtistig	147	1.5
Anawsterau ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol	225	2.3
Dyscalculia	*	*
Dyslecsia	27	0.3
Dyspracsia	*	*
Anawsterau dysgu cyffredinol	11	0.1
Nam ar y clyw	7	*
Anawsterau dysgu cymedrol	17	0.2
Nam amlsynhwyraidd	*	*
Anawsterau corfforol a meddygol	9	0.1
Anawsterau dysgu dwys a lluosog	28	0.3
Anawsterau lleferydd, iaith a chyfathrebu	9	0.1
Anawsterau dysgu difrifol	14	0.1
Nam ar y golwg	5	0.1
Cyfanswm	517	5.3
Disgyblion sydd ag anghenion addysgol arbennig ond heb ddatganiad:	1,065	10.9

Ffynhonnell: Cyfrifiad Ysgolion

(a) Achosion disgyblion - nifer o ddisgyblion fel cyfran o gyfanswm y disgyblion ar y gofrestr mewn ysgolion annibynnol.

Absenoldeb drwy salwch athrawon

Nid yw'r ffigurau hyn yn cael eu casglu yn y Cyfrifiad Ysgolion. Cesglir y wybodaeth hon yn uniongyrchol o awdurdodau lleol ym mis Ionawr bob blwyddyn. Mae'r data yn ymdrin â'r absenoldeb oherwydd salwch (gan gynnwys absenoldeb di-dâl) gan athrawon cymwysedig a rhai heb gymhwyster sydd ar contractau parhaol neu contractau o fwy nag 1 mis, yn ystod y flwyddyn galendr blaenorol.

- 61 y cant o athrawon wedi cymryd absenoldeb oherwydd salwch yn ystod 2017, o'i gymharu â 63 y cant yn ystod 2016.
- Roedd nifer cyfartalog blynyddol o ddiwrnodau salwch fesul athro a gymerodd absenoldeb salwch yn 11 diwrnod yn 2017, heb newid o 2016.
- Cyfanswm y nifer o ddiwrnodau salwch yn 2017 oedd 181,522 - dros 7,600 yn llai o ddyddiau na 2016.

Tabl 19: Absenoldeb drwy salwch athrawon mewn ysgolion a gynhelir, Ionawr 1 - Rhagfyr 31 (a) (b)

		2013	2014	2015	2016	2017
Athrawon yn cymryd cyfnod o absenoldeb drwy salwch (c):						
Athrawon llawn-amser:	Nifer	13,779	13,986	13,729	13,821 (r)	13,326
	Canran	61	63	63	65 (r)	63
Athrawon rhan-amser:	Nifer	2,955	3,150	3,102	3,186 (r)	3,203
	Canran	53	56	55	55 (r)	56
Cyfanswm yr athrawon:	Nifer	16,734	17,136	16,831	17,007 (r)	16,529
	Canran	59	62	61	63 (r)	61
Nifer cyfartalog o ddyddiau a gollwyd oherwydd salwch:						
am bob athro a gymerodd gyfnod o seibiant salwch		10	10	11	11 (r)	11
<i>am bob athro (holl athrawon llawn-amser)</i>		6	7	7	7 (r)	7
Nifer cyfartalog o ddyddiau a gollwyd oherwydd salwch:						
am bob athro a gymerodd gyfnod o seibiant salwch		12	11	12	11 (r)	11
<i>am bob athro (holl athrawon rhan-amser)</i>		6	6	7	6 (r)	6
Nifer cyfartalog o ddyddiau a gollwyd oherwydd salwch:						
am bob athro a gymerodd gyfnod o seibiant salwch		11	11	11	11 (r)	11
<i>am bob athro (holl athrawon)</i>		6	7	7	7 (r)	7
Hyd y cyfnod o absenoldeb drwy salwch (dyddiau):						
Athrawon llawn-amser:	5 diwrnod neu lai	44,666	45,852	43,499	45,077 (r)	43,251
	rhwng 6 ac 20 diwrnod	23,692	24,257	22,962	21,767 (r)	21,085
	dros 20 diwrnod	72,960	76,106	84,097	87,463 (r)	82,636
	Cyfanswm (llawn-amser)	141,318	146,215	150,557	154,307 (r)	146,971
Athrawon rhan-amser:	5 diwrnod neu lai	8,962	9,228	8,102	8,435 (r)	8,180
	rhwng 6 ac 20 diwrnod	5,634	5,456	5,629	5,114 (r)	5,772
	dros 20 diwrnod	21,420	20,486	22,869	21,288 (r)	20,599
	Cyfanswm (rhan-amser)	36,016	35,170	36,601	34,837 (r)	34,551
Cyfanswm		177,334	181,385	187,157	189,144 (r)	181,522

Ffynhonnell: Awdurdodau lleol

(a) Absenoldeb drwy salwch (yn cynnwys absenoldeb di-dal) athrawon cymwysedig a rhai heb gymhwyster sydd ar contractau parhaol neu contractau o 1 mis neu fwy.

(b) 2014 oedd y flwyddyn gyntaf lle ni gasglwyd nifer yr athrawon o'r ffurflen Stats3. Mae'r canran o athrawon yn cymryd cyfnod o absenoldeb drwy salwch wedi'i gyfrifo yn defnyddio data CYBLD. Mae canrannau blynyddoedd blaenorol hefyd wedi'u ail-gyfrifo yn defnyddio data CYBLD, gan gynnwys hyfforddeion ar gysiau hyfforddiant cychwynol. Mae'r data blaenorol l'w gael ar y cyswllt isod:

[Athrawon mewn gwasanaeth, swyddi gwag ac absenoldeb drwy salwch](#)

(c) Cyfanswm athrawon, nid cyfanswm athrawon cyfwerth ag amser llawn.

(r) Data wedi'u diwygio Gorffennaf 2018.

Prif Bwyntiau Ynglŷn â'r Ansawdd

Cwmpas a ffynhonnell y data

Mae'r data yn y datganiad hwn yn cwmpasu'r holl ysgolion a gynhelir yng Nghymru yn ogystal ag ysgolion annibynnol. Mae'r data absenoldeb drwy salwch athrawon yn cwmpasu'r holl ysgolion a gynhelir yn unig.

Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD) / Cyfrifiad Ysgolion (Ffurflen STATS 1)

Mae data'r ysgolion yn deillio o'r dychweliadau Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion a'r dychweliadau STATS1 a anfonir gan ysgolion sydd ar agor ar ddiwrnod y Cyfrifiad ym mis Ionawr bob blwyddyn. Caiff y dychweliadau eu hawdurdodi gan brifathrawon, a'u dilysu gan Awdurdodau Lleol. Mae'r data absenoldeb athrawon yn cael ei gasglu yn uniongyrchol o awdurdodau lleol pob mis Ionawr.

Mae CYBLD yn gasgliad data electronig o ddata ar lefel disgybl ac ysgol a ddarperir pob mis Ionawr gan bob ysgol a gynhelir. Mae ysgolion yn cofnodi data ar eu disgyblion a'u hysgol trwy gydol y flwyddyn yn eu meddalwedd System Gwybodaeth Rheoli (MIS). Mae'r data yn cael ei chyfuno i ffeil electronig CYBLD a'i gyrru i Gynulliad Cymru trwy DEWI, system rhannu data diogel ar y we, a ddatblygwyd gan Gynulliad Cymru. Mae DEWi yn dilysu'r data mewn nifer o ffyrdd er mwyn sicrhau data o ansawdd uchel ar gyfer creu polisi a chyllido.

Mae ysgolion annibynnol yng Nghymru hefyd yn llenwi ffurflen STATS 1.

Ffurflenni blynyddol absenoldeb athrawon drwy salwch

Mae ysgolion yn anfonn data absenoldeb drwy salwch i awdurdodau lleol sy'n coladu'r data gyfer casgliad Llywodraeth Cymru. Mae awdurdodau lleol yn ymgymryd dilysiadau eu hun, a roddir y cyfle iddynt adolygu'r data a gyflwynwyd am y flwyddyn flaenorol. Mae dilysiadau sydd wedi eu cynnwys yn y ffurflen casglu data i gymharu'r data newydd gyda data'r flwyddyn flaenorol, i amlygu unrhyw newidiadau sylweddol ac i ddarparu cyfle pellach i ddilysu'r data.

Mae nifer o awdurdodau lleol wedi nodi datblygiadau i'w systemau sydd wedi galluogi'r data cael eu casglu'n fwy cywir ac amserol nag mewn blynyddoedd blaenorol. Mae hyn wedi gwella safon y data a gesglir ac yn arwain i ddiwygiadau i ddata blynyddoedd blaenorol o bryd i'w gilydd.

Amseroldeb

Mae'r data cyfrifiad yn y datganiad hwn yn dangos y sefyllfa ar Ddydd Mawrth 16 Ionawr 2018. Mae'r data absenoldeb athrawon yn cyfeirio at y flwyddyn galendr blaenorol.

Diwygiadau

Mae data ar gyfer 2016 wedi'i ddiwygio yn y cyhoeddiad hwn. Mae'r data sydd wedi'u diwygio wedi'i nodi'n glir gan (r).

Rydym yn dilyn ein [polisi adolygiadau ystadegol](#).

Talgrynnu: Mewn tablau lle mae ffigurau wedi eu talgrynnu i'r digid terfynol agosaf, gall fod anghysondeb ymddangosiadol rhwng cyfanswm yr eitemau cyfansoddol a'r cyfanswm a ddangosir.

Symbolau: Defnyddir y symbolau canlynol drwy'r datganiad:

- .. ddim ar gael
- . amherthnasol
- nid yw'r eitem ddata yn union 0, ond mae'n llai na 0.05.
- * mae'r ffigwr yn llai na 5, neu wedi'i seilio ar ffigwr sy'n llai na 5.

Cymharedd: Datganiadau gwledydd eraill

Dyma'r data diweddara ar gyfer:

Lloegr

[Statistics-school-and-pupil-numbers](#)

[Statistics-education-and-training-UK](#)

Yr Alban

[Education statistics](#)

Gogledd Iwerddon

[Education statistics](#)

Data cysylltiedig ar gyfer Cymru

Mae'r datganiad hwn yn dangos data terfynol ar lefel Cymru ar gyfer 2014-2018.

Mae'r data cyfrifiad diweddaaf i gael ei chyhoeddi, ar ffurf Datganiad Ystadegol Cyntaf:

[Canlyniadau'r Cyfrifiad Ysgolion, 2017](#), a gyhoeddwyd ar 26 Gorffennaf 2017.

Pwy yw prif ddefnyddwyr y data hwn?

Defnyddir yr ystadegau hyn o fewn a thu allan i Lywodraeth Cymru. Dyma rai o'r prif ddefnyddwyr:

- Gweinidogion a'r Gwasanaeth Ymchwil Aelodau o fewn Cynulliad Cenedlaethol Cymru
- Polisi addysg o fewn Llywodraeth Cymru
- Rhannau eraill o Lywodraeth Cymru
- Estyn
- Y gymuned ymchwilio
- Myfyrwyr, academyddion a phrifysgolion
- Dinasyddion unigol a chwmnïau preifat.

Sut y defnyddir y data?

Defnyddir yr ystadegau hyn mewn amryw ffyrdd. Dyma ychydig o enghreifftiau:

- dyrannu adnoddau yn Setliad Cyllid Llywodraeth Leol Cymru a'r Grant Datblygu Disgyblion
- cyngor i Weinidogion
- paciau data craidd addysg Cymru
- i hysbysu'r broses o wneud penderfyniadau o fewn polisiâu addysg yng Nghymru, gan gynnwys ad-drefnu ysgolion
- i hysbysu ESTYN yn ystod arolygiadau ysgolion
- maes addysg Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru
- fel sail at System Genedlaethol ar gyfer Categoriaddio Ysgolion
- i gynorthwyo ymchwil mewn i gyrhaeddiad addysgol.

Diffiniadau

Ysgolion a gynhelir gan ALI: Ysgolion a gynhelir gan yr awdurdodau lleol. Bydd yr awdurdodau'n talu eu costau'n rhannol o drethi'r cyngor ac yn rhannol o grantiau cyffredinol gan Lywodraeth Cymru.

Ysgolion cyfrwng Cymraeg: fwy o wybodaeth, gwelir y nodiadau canllaw [-nodiadau canllaw](#)

Ysgolion annibynnol: Ysgolion sy'n codi ffioedd ac a all gael eu hariannu hefyd gan unigolion, cwmnïau neu sefydliadau elusennol. Rhaid i bob ysgol annibynnol yng Nghymru gofrestru gyda Llywodraeth Cymru.

Ysgolion Meithrin: dan 5 oed.

Ysgolion Cynradd: 3/4 i 10 oed.

Ysgolion Canol: 3/4 i 16/18 oed .

Ysgolion Uwchradd: 11 i 16/18 oed.

Ysgolion arbennig: Ysgolion arbennig, rhai dydd a rhai preswyl, sy'n darparu addysg i blant ag AAA na allant gael eu haddysgu'n foddhaol mewn ysgolion prif ffrwd.

Cyfwerth ag amser llawn (FTE):

- Mae niferoedd disgyblion FTE yn cyfrif disgyblion rhan-amser fel 0.5
- Mae FTE athrawon rhan-amser yn dynodi gwasanaeth athrawon mewn oriau fel cyfran o wythnos ysgol: 32.5 awr ar gyfer ysgolion a gynhelir a 26 awr ar gyfer ysgolion annibynnol.

Cymarebau Disgybl Athro (CDA): cyfrifir y rhain o'r nifer o ddisgyblion FTE, wedi eu rhannu gan y nifer o athrawon FTE (prifathrawon, pennaeth dros dro, pennaeth cynorthwyol, dirprwyon ac athrawon cymwysedig eraill).

Statws Ystadegau Gwladol

Mae [Awdurdod Ystadegau'r Deyrnas Unedig](#) wedi dynodi'r ystadegau hyn yn Ystadegau Gwladol, yn unol â Deddf y Gwasanaeth Ystadegau a Chofrestru 2007 ac sy'n golygu eu bod yn cydymffurfio â'r [Cod Ymarfer ar gyfer Ystadegau](#).

Mae statws Ystadegau Gwladol yn golygu fod yr ystadegau swyddogol yn cwrdd â'r safonau uchaf o ddibynadwyaeth, ansawdd a gwerth cyhoeddus.

Dylai holl ystadegau swyddogol gydymffurfio â phob agwedd o'r Cod Ymarfer ar gyfer Ystadegau. Ceir eu dyfarnu fel statws Ystadegau Gwladol yn dilyn asesiad gan fraich rheoli Awdurdod Ystadegau'r Deyrnas Unedig. Mae'r Awdurdod yn ystyried os ydy'r ystadegau yn cwrdd â'r safonau uchaf o gydymffurfiaid â'r Cod, gan gynnwys y gwerth y maent yn ychwanegu i benderfyniadau a dadlau cyhoeddus.

Cyfrifoldeb Llywodraeth Cymru yw i gynnal cydymffurfiaid â'r safonau a ddisgwyli'r o Ystadegau Gwladol. Os ydym yn pryderu os yw'r ystadegau yma yn dal i gwrdd â'r safonau priodol, byddwn yn trafod hyn yn brydlon gyda'r Awdurdod. Gall statws Ystadegau Gwladol gael ei diddymu ar unrhyw bryd pan mae'r safonau uchaf heb eu cynnal, a'i ddyfarnu unwaith eto pan mae'r safonau yn cael eu hadfer.

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (WFG)

Hanfod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 yw gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae'r Ddeddf yn sefydlu saith nod llesiant i Gymru sef Cymru fwy cyfartal, llewyrchus, cydnerth, iach a chyfrifol ar lefel fyd-eang, gyda chymunedau cydlynol a diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu. O dan adran (10)(1) o'r Ddeddf, rhaid i Weinidogion Cymru (a) gyhoeddi dangosyddion ("dangosyddion cenedlaethol" sy'n gorfod cael eu cymhwyso at ddibenion mesur cynnydd tuag at gyflawni'r nodau llesiant, a (b) gosod copi o'r dangosyddion cenedlaethol gerbron y Cynulliad Cenedlaethol. Cafodd y 46 o ddangosyddion cenedlaethol eu gosod ym Mawrth 2016.

Mae gwybodaeth am y dangosyddion, ynghyd â naratif ar gyfer pob un o'r nodau llesiant a'r wybodaeth dechnegol gysylltiedig ar gael yn [adroddiad Llesiant Cymru](#).

Gwybodaeth bellach am [Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#).

Gallai'r ystadegau a ddefnyddir yn y datganiad hwn ategu'r dangosyddion cenedlaethol a chael eu defnyddio gan fyrdau gwasanaethau lleol mewn perthynas â'u hasesiadau llesiant a'u cynlluniau llesiant lleol.

Mae rhagor o fanylion

Mae'r ddogfen hon ar gael yn:

<http://llyw.cymru/statistics-and-research/schools-census/?lang=cy>

Mae data pellach o dan y tablau yn y datganiad hwn ar gael drwy [StatsCymru](#).

Diweddariad nesaf

Gorffennaf 2019 (dros dro)

Y cyfnod a gwmpesir: Mae'r data cyfrifiad yn berthnasol i'r sefyllfa ar ddydd Mawrth 15 Ionawr 2019.

Bydd y data absenoldeb oherwydd salwch athrawon yn ymwneud â'r flwyddyn galendr blaenorol.

Hoffem gael eich adborth

Rydym yn croesawu unrhyw adborth am unrhyw agwedd ar yr ystadegau hyn. Anfonwch e-bost at

ystadegau.ysgolion@llyw.cymru

Drwydded Llywodraeth Agored

Mae'r holl gynnwys ar gael o dan y [Drwydded Llywodraeth Agored v3.0](#) oni nodir yn wahanol.

